

Барвінок

10' 2001
жовтень

всукраїнський
дитячий журнал

"Чому дме вітер?"
 Андрій ХОМЕНКО,
 Київська обл."

АБРЕГО, МІСТРАЛЬ І ЧІНУЖ - РОДИЧІ

Вітер — це повітря в русі. Сонце нагріває повітря. Найдужче — на екваторі. Тепле повітря через те, що воно легше, піднімається вгору. На його місце плине холодне (а воно важче) повітря з полюсів. Так утворюються вітри. Проте вони дмуть між полюсами і екватором не по прямій лінії. Здогадалися, чому? Авжеж, Земля обертається навколо своєї осі, і напрям вітрів відхиляється на схід.

Вітри бувають різної вдачі (тобто з різними характерами) і різної сили. Існує близько двох тисяч назв вітрів. Український гідрометеоролог Леонід Прохак уклав "Словник вітрів". Наприклад, абрего — помірний вологий південно-західний вітер в Іспанії, містраль — холодний вітер у долині Рони у Франції, чінуж — вітер зі Скелястих гір в Америці.

Напевне, ви всі чули про урагани — повітря тоді рухається зі швидкістю 300 кілометрів за годину. Долетівши до суші, вітер стає ще сильнішим. Іноді під час ураганів витрачається стільки ж енергії, як і при виверженні вулкана. Шторми в Ат-

лантичному океані називаються ураганами, в Індійському — циклонами, а в західній частині Тихого — тайфунами. Кожному з них дають ім'я за алфавітом і по черзі — то жіноче, то чоловіче.

А швидкість вітру всередині смерча ще більша — 120 метрів за секунду (а це — понад 400 кілометрів за годину). Смерч або торнадо — це лійкоподібна хмара, що спускається до землі. Всередину засмоктується все, що трапляється на шляху. В 1986 році в Китаї смерч захопив 13 школярів, проніс їх 19 кілометрів і обережно опустив на землю. Але хай краще такі пригоди вас, барвінчата, обминають.

Вітер — безплатне екологічно чисте джерело енергії. Люди давно збагнули це. Вітрильники, вітряки вже багато століть слугують нам. Це джерело ніколи не вичерпується повністю, адже воно саме відновлюється. Сучасні вітряні двигуни здатні забезпечувати енергією села і невеликі міста.

А тепер увага — конкурс! Поміркуйте, пофантазуйте, барвінчата, куди ще мож-

НАЗВІТЬ СКОЛЬКИ ІНШИХ НАЗВ ВІТРІВ ІЗДАЮТЬСЯ

2

Художник
В. БАРИБА

на "впрягти" вітер? На конкурс приймаються проекти найфантастичніших машин, приладів, пристосувань, млинів, вітростанцій, вітрогонів, вітромістечок, вітромоств... Автор найкрутішої ідеї отримує у нагороду дитячу енциклопедію.

"Чому ящірка губить хвіст?
Оксана КУЦА,
Вінницька обл."

**ХВОСТИКУ,
ХВОСТИКУ,
ТИ ЧИЙ?**

Просто так ніхто хвоста не губитиме. І ящірка теж. Робить вона це лише у разі небезпеки. Якийсь неухажливий хлопчисько наступить на хвіст, ящірка хвіст залишає, а сама втікає. А хвіст відросте лише через кілька сезонів, і буде він меншим. У ящірки, крім неухажливих хлопчаків, багато ворогів: хижі звірі, птахи, змії. У такий спосіб вона рятується від них.

Коли така пригода трапляється із ящіркою сцинк, то вона теж губить хвіст. І той хвіст продовжує ворухитися, відволікаючи увагу нападника. А ящірка тим часом утікає. У молодих сцинків хвосту яскраво-блакитного кольору. Спитаєте, навіщо? Адже так ворог швидше помітить? Правильно, але ворог зосереджує свою увагу на хвості, а не на тілі, яке може сховатися.

**твій
учитель
про
"БАРВІНОК"**

"Барвінок" — віконце в широкий світ. Кожен його номер мої учні зустрічають із захопленням і зачитують до дірок. Бо журнал дбає про дітей із різними захопленнями — тож кожен читач знаходить у ньому щось для себе.

В. В. ПИПЧЕНКО,
Черкаська обл."

ХОЧЕШ ОТРИМУВАТИ СТИПЕНДІЮ?

— Та хіба це можливо для школярів?
— Так, але лише для барвінчат, — радісно підтверджують другокласниця Тетянка ПАВЛУЩЕНКО з Донецької обл., шестикласниці Інна ТРЕТЯК і Маринка ОДИНЕЦЬ з Київщини та шестикласник Івась ЛАПЧАК з Тернопільщини.

Маринка
ОДИНЕЦЬ

Інна
ТРЕТЯК

Івась
ЛАПЧАК

Тетянка
ПАВЛУЩЕНКО

Вони стали першими іменними стипендіатами журналу "Барвінок" і, можливо, єдиними серед 6 мільйонів 600 тисяч школярів України, які щомісяця отримують грошову стипендію. Як студенти університету.

— Такого ще не було. "Барвінок" знову всіх здивував! — радіють учителі та батьки.

Ти також можеш здивувати їх — стати стипендіатом. Лише "Загадай бажання" (читай на стор. 5).

"Барвінок" — всеукраїнський журнал для дітей молодшого і середнього шкільного віку.

Заснований у 1928 році.

Передплатний індекс 74022.

Засновник і видавець: редакція журналу "Барвінок".
Свідоцтво КВ № 770, 28.06.94 р.

Головний редактор.....Василь ВОРОНОВИЧ
Відповідальний секретар.....Людмила КОЗІЙ
Редактор відділу літератури.....Світлана ПРУДНИК
Художній редактор.....Олександр БАСС
Коректор.....Світлана ГАЙДУК
Комп'ютерна верстка.....Євген МЕДВЕДЕВ

Адреса редакції: 04119, м. Київ, вул. Дегтярівська, 38—44,
тел. 211-04-98.

E-mail: barvinok@info.kiev.ua.

Тираж 32062 прим. Зам. 1—64.

Ціна за передплатою 2 грн. 13 коп.,

в роздріб — договірною.

Друк — поліграфкомбінат "Україна".

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

© "Барвінок", 2001

КАЛЕНДАРИК ЧАТ АД АЙЛИК

Барвінковий привіт тобі, читачу!

Ось вже й останній місяць осені квапиться до нас у гості. Принесе він нам такі свята: 8 — Дмитра, 21 — Михайла. **А 9 листопада — особливий день, День української писемності і мови.** Спробуй цього дня сам і всіх друзів загітуй говорити чистою українською мовою.

Місяць листопад колись на Поліссі називали "братчини". Кілька сімей добровільно об'єднувалися у спілку і допомагали одна одній у всіх справах. Нагадую тобі

про цей гарний український звичай ось чому. У листопаді триває передплата на "Барвінок". І, мабуть, не всім нашим читачам батьки зможуть передплатити "Барвінок" на увесь рік. Ось тут і допоможе звичай братчини: об'єднайся зі своїми друзями, і, склавши по кілька гривень, передплатить журнал і разом читайте його.

Не розлучаймося — барвінкуймо разом!

4

МИКОЛА ВІНГРАНОВСЬКИЙ

ЯК ІШЛИ НЕКВАПИ ЗИМУ ЗИМУВАТИ

У Неквапи білі лапи,
А в Неквапоньок — свої:
Йшли Неквапи-непоквапи
Зимувати у гаї.

А гаї весна любила,
А гаї були при ній,
І весна їм ноги мила,
І метеличок бринів.

Йшли Неквапи-непоквапи,
Мабуть, і недовго йшли.
Але ж бачать: жовті шати
Вже гаї собі вдягли.

Що робити, як не мати
Літа й осені нема!
Бігли-бігли Непоквапи —
На гаях уже зима.

І Неквапа білолапа,
І Неквапоньки — у сні...
Нащо квапитись Неквапам
Через зиму до весни?

РЕЙТИНГ ПОПУЛЯРНОСТІ

Барвінчата! Я чекаю ваших листів про те, котрий матеріал і котрий малюнок цього номера вам сподобалися найбільше. Зазначайте це на окремих аркушах паперу і на кожному вкажіть своє ім'я, прізвище та адресу. Вже зовсім скоро серед тих, чії думки протягом року найчастіше збігалися з думкою більшості, буде розіграно фотоапарат.
А в № 7 кращими визнано: розповідь "Королівські, імператорські, золотоволосі, ми до вас пливемо!" і малюнок на обкладинці О. МАМАЄВОЇ.

Барвінок

НОВОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ
"Барвінок" — це життя!

Юля БОЛТІВЕЦЬ, м. Київ".

Барвінчатко! Пропоную тобі пограти в гру "Загадай бажання!". Мабуть, знаєш таку: коли трапиться стояти між двох Сергіїв чи двох Оленок, то можна загадувати бажання і сподіватися, що воно здійсниться. Ось і ти, будь ласка, виріж купон (він на стор. 17) і вклей свою фотографію. Бачиш, де опинився: посередині 2002 року між однаковими цифрами. Тепер загадай перше бажання: щоб тобі передплатили "Барвінок"

ЗАГАДАЙ

БАЖАННЯ!

на 2002 рік. І мерщій — до мами чи тата, бабусі чи дідуся. Покажи їм купон і скажи, що лише маючи річну передплату, ти зможеш загадувати друге бажання.

Коли матимеш передплатну квитанцію, тоді негайно пиши у листі до "Барвінку" друге бажання: "Я хочу отримувати стипендію "Барвінку" у першому півріччі 2002 року". Як і ті барвінчата, що на стор. 3. А в 2002 році багато барвінчат отримуватимуть такі стипендії — по 35 гривень щомісяця. Але для того, щоб ця мрія здійснилася, ти теж маєш потрудитися: відповісти на всі конкурсні завдан-

ня цього номера і написати розповідь "Барвінок" у моїй родині".

А тепер можеш писати в листі і своє третє бажання: "Я хочу виграти один із призів Барвінкової лотереї". І все: купон "Загадай бажання!", передплатну квитанцію і свій лист — надсилай до редакції.

Та перед тим покажи це батькам. Адже є чудова нагода виконати їхнє бажання — привітати тебе з днем народження у "Барвінку". В цьому випадку не має значення, коли він настане — у лютому чи,

скажімо, у грудні 2002 року. Бо річну передплатну квитанцію ти вже маєш, фото, яке ми збережемо у комп'ютерній пам'яті, — також. Залишається тільки дописати точну дату народження — і їхнє бажання буде виконано.

Отже, вже не три, а чотири бажання!

Не дивуйся, що в цьому номері два купони гри. Один — для тебе, а другий — для твого друга, який ще досі не передплатував "Барвінок". Запропонуй йому теж пограти в цю гру і розкажи про її умови.

Якщо ж тобі, любий читачику, батьки не зможуть передплатити журнал на увесь рік, не засмучуйся. А теж надсилай свою передплатну квитанцію — вона гратиме в лотереї, де можна виграти пречудові призи.

З "Барвінком" мрії збуваються!
Твій друг **БАРВІНОК**

ОБОВ'ЯЗКОВО ПОКАЖИ МАМІ

**ДОРОГІ БАТЬКИ!
ВИ НЕ ЗАБУЛИ ПРО СВОЇХ
ІМЕННИКІВ?**

Ще маєте шанс безплатно привітати їх у "Барвінку", надіславши нам їхні фото та копію чи оригінал передплатної квитанції на 2002 рік (умови див. № 9, стор. 5):

- січневих — до 1 листопада,
- люневих — до 1 грудня.

І тоді разом з Вами їх привітає вся Україна.

КРАЇНА ВИГРАВАЛІЯ

У Барвінковій лотереї цього разу виграли: фотоапарат — Ольга і Богдан ДОРОШЕНКИ з Черкаської обл.;

плеєри — Ілона і Тая МАРУНЧАКИ з Вінницької обл., Люда ДЕНИСЕНКО з Полтавської обл.

Продовження списку переможців у книжечці-вкладці.

"Я І УКРАЇНА"

Барвінчатка! Розкажіть своїм учителям, що № 10 журналу "Початкова школа" — справжній подарунок усім педагогам. У ньому друкується багато матеріалів, без яких не обійтися у повсякденній роботі. Це, зокрема, методичні розробки з організації навчально-виховного процесу, матеріали про національну доктрину освіти в Україні і про з'їзд учителів, розробки уроків за новими навчальними програмами, у тому числі і курсу "Я і Україна".

авно колись жили чоловік і жінка. Дуже любили вони одне одного, але радості не знали, бо не було в них діточок.

— Покладімо в колыску гарбуз, нехай буде нам за сина.

Поклали чоловік і жінка гарбуз у колыску, колишуть його, сповивають, усміхаються до нього — як не є, а втіха!..

І сталося диво. Ще й місяця не минуло, а гарбуз раптом заговорив. Попросив він їсти і став так швидко рости, мовби його хто надимав.

І от настав день, коли хлопець Гарбуз ошелешив батька й матір: сказав, що хоче одружитися!

Батько й мати любили сина, тим дужче вони засмутилися. Адже їхній син — усього лиш гарбуз, хто ж піде за нього заміж?

Але хлопець Гарбуз не відступався:

— Я вже дорослий і повинен оженитися! Хочу взяти дядькову найменшу дочку.

Гарбуз покотився до дядькової хати. Зупинився на воротах і гукає, щоб

дядько притримав собак. А в хаті ніяк не розберуть, хто то гукає, бо ніде нікого не видно.

Гарбуз знову кличе. Не скоро зрозуміли, що то Гарбуз.

Дядько відчинив двері, і хлопець Гарбуз вкотився у хату.

Коли дядько сів, Гарбуз сказав, що він хоче сватати його доньку. Дядько ледве втримався, щоб не засміявся. Проте вдав, що дає згоду, — кивнув головою. “Тільки, — каже, — як хочеш женитися, треба пройти випробування”.

Дядько думав, що хлопець Гарбуз злякається, а той, навпаки, зрадів.

Дядько наклав у кошик каміння, і хлопець Гарбуз потяг його. Важке каміння билосся й гуркотіло у кошику, і врешті він розла-

мався. Розбило каміння й хлопця Гарбуза.

Люди, які на все це дивилися, засміялись і розійшлися.

А хлопець Гарбуз, коли залишився сам, стулився до купи й ожив.

Дядько вигадав ще одне випробування — звелів Гарбузові прикотити колоду: думає, тепер він уже відчепиться.

ХЛОПЕЦЬ ГАРБУЗ

твій
учитель
про
"БАРВІНОК"

"Барвінок" — помічник багатьох учнів. Журнал читаємо на кожному уроці читання.

Я без "Барвінку" уроки не проводжу. І вже помітила: те, що пояснюю за допомогою журналу, діти запам'ятовують краще.

О. М. СЕМЕНЮК,
Житомирська обл."

А хлопець Гарбуз знову зрадив.

Дядько наказав слугам зрубати дерево на високій горі, і нехай воно котиться, а Гарбузові — перейняти дерево вниз. Так і зробили. Дерево як покотиться! Гарбуз не встиг відскочити, і дерево його роздав.

Але по недовгим часі він знову стулився й ожив.

Що дужче дядько збиткувався із хлопця Гарбуза, то ясніше люди бачили, який той тямущий та наполегливий, і проїнялися до нього повагою. А дядько мусив дотримати слова — видати за Гарбуза свою найменшу дочку.

Однак знову не обійшлося без підступу. В день весілля він

вирішив посадити молоду на коня, а молодий нехай веде коня за вуздечку. А до сідла прилаштував дві торби: одну із стиглими солодкими плодами, повними густого соку, а другу — з камінням.

— Ти, — каже він дочці, — без упину кидай у свого чоловіка то каменем, то плодом.

Молода кидала, але не влучала. Не хотіла вона слухатись батька тому, що Гарбуз дуже їй
п о д о -

Подруги вже про все здогадувалися. Вони і посміювалися з молодиці, і втішали її:

— Твій гарбуз — теж людина! От підглянь за ним, то й переконаєшся.

І вона врешті вирішила вистежити чоловіка. Коли він вийшов з гарбуза і став працювати, молодиця схопила гар-

7

бався, а ще й тому, що заміж вона виходила за давнім звичаєм народу мео, а звичаї хіба можна порушувати?

Увійшовши невісткою в дім чоловіка, вона день у день сама ходила в поле, сама поверталася. Гарбуз ніколи не ходив разом із нею. Найчастіше він викочувався за хвилину після неї. Поблизу поля ховався за "Барвінок" скелю, виходив з гарбуза дужим та гарним юнаком, мовчки брав мотику і йшов працювати на другий кінець поля. Молодиця пробувала до нього заговорити, але він одмовчався.

Минали дні за днями, а вона й не знала, що на полі разом із нею працює її чоловік. Бо хлопець Гарбуз завжди ховав свою оболонку і ніколи ні на поле, ні з поля не ходив разом із жінкою.

Молодиця часто скаржилася подругам:

— Інші виходять заміж за людину, а мені судилося вийти за гарбуза. Яка я нещасна!

бузову оболонку, яку він сховав, побігла додому, поламала її і викинула у вогонь. І хлопець Гарбуз уже більше не був гарбузом.

— Чому ти так довго сидів у гарбузовій оболонці? — спитала молодиця.

— Я син лісів і гір. Ліси і гори хотіли випробувати твої почуття. Ти не цуралася мене, коли я був у гарбузовій подобі, отже, посправжньому мене кохаєш, — відповів чоловік.

І стали вони жити-поживати у щирій любові та злагоді.

Художник
Н. ШИР'ЄВА

ГАВК-НОВИНИ

Як ви вже знаєте, барвінчата-сміхотунчики, Гриць Всезнайло та Ясь Всевміло створили Газетне Агентство Веселого Коша. І звідусіль до нього надходять повідомлення. Ви теж можете надсилати свої новини про шкільне життя — головне, аби були вони веселими.

ВЕСЕЛИЙ КІШ

ЧЕМПІОНУ НЕ ПОЩАСТИЛО

У Кидайлівській школі відбулися змагання з метання... портфелів. Шкільним чемпіоном став Васько Жук — його портфель перелетів огорожу і приземлився на подвір'ї дитсадка. Але чемпіону не пощастило насолодитися перемогою. Саме тоді його мати, вихователька дитсадка, знаходилася на подвір'ї. За мить вона вже тримала в руках Васьків щоденник і побачила всі оцінки, які він прагнув закинути подалі з очей.

ФАЛЬШИВА НОТА

Ім'я п'ятикласника Хропулівської школи Мишка П. ледь не потрапило до Книги рекордів Гіннеса. Він успішно проспав урок літератури, математики, англійської мови. А "зірвала" рекорд фальшива нота, яку видав на уроці музики його сусід по парті і розбудив Мишка.

ОТО ЛИСТОПАД!

Незвичайне метеорологічне явище спостерігалось минулого понеділка в одній із київських шкіл. Коли вчителі прийшли вранці на роботу, то побачили школу засипаною опалим листям аж до другого поверху. Наче вітер зібрав листя з усіх довколишніх вулиць і струсив на неї. Щоправда, шкільні всезнаї подекують, що то постаралися шестикласники. У них того дня мала бути директорська контрольна.

АГОВ, РАВЛИКУ!

У Вітька Шукача з 500-ї школи Хачапурівки з'явилося нове захоплення. Він колекціонував і наклейки, і марки, і моделі літаків. А тепер збирає... одиниці. Уже має з математики, мови, історії. Але ніяк не може отримати одиницю з фізкультури. Вчитель каже, що одиницю поставить лише тому, хто пробіжить 60 метрів повільніше за равлика. Ось і шукає Вітько равлика. Та де ж його знайдеш восени?!

ПАВУК У "ЧИТАНЦІ"

Другокласниця Оля Швидка встановила особистий рекорд із техніки читання. За хвилину вона прочитала всього 10 слів. Такий "успіх" Оля пояснила тим, що одинадцятим словом було слово "павук". А вона їх дуже боїться, тому й не змогла читати далі.

ШКІЛЬНІ ПРИКМЕТИ

Якщо на другому поверсі чути дзенькіт скла — хтось влучив м'ячем у вікно.

Контрольна 13 числа у п'ятницю — додатковий ризик схопити погану оцінку.

Якщо в класі стоїть неймовірна тиша — вчитель думає, кого викликати до дошки.

У сусіда по парті раптово розболівся зуб — тобі самому доведеться чергувати.

Розбита склянка у шкільній їдальні — на довге бурчання прибиральниці.

Новини, оголошення і прикмети збирав Михайло ПРУДНИК

твій учитель про "БАРВІНОК"

"Учні, які читають "Барвінок", вирізняються серед інших. Вони завжди знають щось цікаве, на уроці доповнюють не за підручником, у них багатша і яскравіша мова.

В. В. КРУЧОК,
Хмельницька обл."

СТУДІЯ "ЗІРКИ РДУМОРТИХА"

Віват, віват! Мудренькі будемо!

Я, король славнозвісної країни Мудрагелії Мудрило Перший і Останній, кваплюся повідомити вам новину. Мій сусіда Рдумортих надумався студию звукозапису організувати. Каже: "Прославлюся! Мої касети і компакт-диски миттєво розкуповуватимуться у нашому казковому лісі". Я почав його відмовляти — адже для "розкрутки" того чи іншого співака потрібні великі гроші. А він стоїть на своєму. Мовляв, у мене записуватимуться ті, кого всі знають і кому ніяка "розкрутка" не потрібна. Ось, каже, слухай пробні записи. І увімкнув касету:

Гуси, гуси, гусенята!
Візьміть мене на крилята
Та понесіть до батенька,
А в батенька — їсти й пити
Ще й хороше походити!

Трісь-лусь,
Миші, дзусь!
Трам-тарам,
Буде вам,
Клац-тук,
Всім каюк!

Хай буде гей, хай буде гоп, і бом, і па!
Мене всі люблять, бо я найкращий,
бо я — це я.
Бо гой-гой-гой.
Бо ой-ой-ой!
І босе, бісе, босе, бісе, бом!

Будемо круть-верть ковтати,
Щоб великими не стати.

Ой у лиски, у лиски
Новий двір
Та чотири дочки на вибір,
П'ятий синко,
Ще й Пилипко.
Вийди, лисе, подивися,
Чи хороше граю!

Справді, я упізнав усіх цих співаків. А ви, барвінчата? Напишіть, чи знаєте, хто і де (в яких казках) виконує ці пісні.

Та це ще не все. Рдумортих дуже просить усіх вас організувати дуети, тріо, квартети, гурти із казкових персонажів і придумати їм влучні назви, сценічні імена. Наприклад, Вінні-Пух міг співати під ім'ям Медик, а Язиката Хвеська із Бабою Ягою мали б успіх у дуеті "Океан балакучих". Поміркуйте, пофантазуйте і негайно пишіть листи.

Мудрило Перший і Останній

МУДРАГЕЛІЯ

9

Нагадуємо всім барвінчатам: наша рубрика, яка розповідає про загадкові явища і дивовижні можливості людини, ще й досі не має назви. Пофантазуйте і напишіть до редакції, як би її назвали ви. Автор найоригінальнішої, найцікавішої назви рубрики отримає приз — дитячу енциклопедію.

А тепер уявіть сплячне дерево і уважно розгляньте річні кільця на ньому. Ось приблизно так (на думку деяких учених) паралельними кільцями накручуються минулий і майбутній час. Але інколи між ними утворюються “чорні дірки”. Тоді по землі блукають повітряні тунелі, які втягують у себе предмети, тварин і навіть людей.

Одного разу в таку “блукаючу чорну дірку” потрапив цілий потяг. Складався він із паровоза і трьох вагонів, у яких зручно розмістилося 106 пасажирів. Раптом при наближенні до довгого тунелю вони помітили, що діється щось незрозуміле. Все довкола оповив густий туман, який перетворився на тягучу рідину. Потяг в’їхав до тунелю і зник. Врятувалося лише двоє пасажирів, які зіскочили з нього на ходу. Сталося це 1911 року в Італії.

Ніхто не знав, де подівся потяг. А тунель той замурували. Проте під час другої світової війни у нього влучив снаряд.

Такий самий потяг 29 жовтня 1955 року побачив житель міста Балаклава П. Устищенко. Поїзд рухався без... рейок (їх зняли — залишився тільки насип) у напрямку Севастополя. Тієї ж ночі у бухті біля Севастополя сталася велика трагедія — вибухнув лінкор “Новоросійськ”, загинуло 608 чоловік. Причина вибуху так і залишилася таємницею. Можливо, поїзд-привид з’явився у тих місцях не випадково?..

Адже “Новоросійськ” — колишній італійський корабель “Юлій Цезар”. Він достався радянським військам як трофей після другої світової війни. А незадовго до трагедії сталася ще одна подія. У травні того ж року було підірвано каплицю на старому італійському кладовищі, а могили італійських солдатів, загиблих

під час Кримської війни, зрівняно із землею. Можливо, серед пасажирів зниклого потягу були нащадки цих воїнів і вони захотіли віддати останню шану своїм рідним? Чи, може, й помститися за сплюндровані могили? Адже кажуть: хто вистрілить у минуле із рушниці, у того майбутнє поцілить гарматним ядром.

Відповісти на ці запитання поки що не може ніхто. А поїзд-привид бачили на одному із залізничних переїздів поблизу села Заваличі Полтавської області. Рухався він безшумно — із щільно заштореними вікнами, з відчиненими дверима і без машиніста. Дослідник аномальних явищ В. Лещатий висловив думку, що поїзд проїхав крізь час.

Отож, можна припустити, що потяг-привид потрапив у “дірку” в часі і тепер може рухатися рейками, що їх було прокладено в минулому (як це сталося під Севастополем), і тими, які лише буде прокладено в майбутньому.

ХТО ЗАЛТАЄ ДІРКУ В ЧАСІ?

му. Бо як інакше пояснити ще одну загадкову подію. У ебрових роках у Мехіко з’явилися 104 італійці, які стверджували, що прибули потягом із Рима. Всі вони потрапили до психіатричної лікарні — адже повірити їм ніхто не зміг, бо залізничної магістралі з Європи до Америки немає. Але може бути, що вона з’явиться у нинішньому столітті. А потяг-привид вже нею скористався. Згадайте: саме стільки пасажирів — 104 — залишилося у ньому.

Ось яка плутанина може виникнути через “дірку” в часі. Залізниці ще немає, але нею вже їздить поїзд із минулого. Тож вам, барвінчата, належить не лише переконатися, що колись ви зможете поїздом доїхати аж до Америки, а ще й дослідити оті “дірки” в часі і навчитися “латати” їх.

Усім страшкам привіт! Як і обіцяно на попередньому засіданні "Товариства відважних боягузів", сьогодні знайомимося ще з однією жах-жахливою історією — про помсту двох черепів. Тож починаймо боятися разом і рушаймо до Англії.

ПОМСТА МЕРТВИХ

Там багато років тому в приміському будинку заможного землевласника саме зібралися гості. Ні, до столу разом із ними ми не сідатимемо. Бо нас туди ніхто не запрошував. І якби вони нас побачили, то теж сприйняли б за привидів. Адже тоді ні про джинси, ні про реглани, ні про плеєри з навушниками ніхто не знав. Ми сховаємося в куточку і уважно спостерігатимемо.

Ось звеселілі гості насолоджуються вишуканими стравами, неквапно розмовляють. І раптом на килимі з'являються два черепи і починають несамовито завивати. Перелякані гості бліднуть і панічно втікають геть. Але господар будинку ніде не сховається від помсти. Він здогадується, він знає, хто ці непрохані гості. Вони вже не раз псували настрої йому і всій родині.

А почалося все з того, що землевласнику сподобалася присадибна ділянка сусідів-фермерів. Подружжя, яке жило тихо і нікому не заважало, не захотіло віддавати землю. Підступний сусід спочатку залякував їх, потім... повісив.

Безневинно вбиті люди зажадали помсти. Черепи почали постійно навідуватися до будинку, жахливо завивали, плуталися під ногами у членів родини або просто з'являлися у кімнаті і мовчали, але їхні очі палахкотіли вогнем ненависті. Вони щодня, щоночі рік за роком отруювали життя сім'ї землевласника. І, зрештою, домоглися свого. Кожне наступне покоління тієї родини става-

ло духовно убогішим, аж доки останній її представник не вмер, не залишивши по собі дітей. Рід землевласника безславно зник із землі. Такою страшною виявилася помста подружжя фермерів. Мертві теж можуть зло покарати злом.

А нам час повертатися додому. Гадаю, ви зрозуміли, чому кажуть: стався до інших так, як би ти хотів, щоб ставилися до тебе. І тоді ніякі привиди не заважатимуть уночі спати.

**НАЙВІДВАЖНІШИЙ
ІЗ БОЯГУЗІВ**

Художник Т. КОСТЕЦЬКА

КОСМІЧНА БИТВА БАРВІНКА З МОНСТРАМИ

Хочеш допомогти мені у битві зі злом? Стань барвінчатком у 2002 році! (спеціальне завдання для захисників добра див. на стор. 16 книжечки-вкладки)

9 ЛИСТОПАДА — ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ТИСЕМНОСТІ І МОВИ

“Українська мова — не звичайного кольору: кольору мудрості, ввічливості, людяності. А в майбутньому вона збагатиться космічними словами.

Люба КАРДАШ,
Івано-Франківська обл.”

“Наша мова — кольору всесвіту і ще чогось загадкового. Адже кожне слово відкриває щось нове, цікаве, загадке.

Мине небагато часу, і люди винайдуть єдину для всіх землян мову. Але в ній буде багато спільного з українською мовою.

Олена СУКНАРЕНКО,
Полтавська обл.”

“Я думаю, що в майбутньому наша мова стане ще дзвінкішою і мелодійнішою. Хочу, щоб розквітла вона, як рожевий тюльпан. І щоб біля цього тюльпана не росли колючі чагарники.

Христина ДЕМИДАСЬ,
м. Тернопіль”.

“У дивобарвінковій мові є слова усіх кольорів: жовтого, червоного, зеленого... Ними в майбутньому розмовлятимуть усі на світі. А я вигадала новий знак оклику для барвінкової мови — ^Б”

Жанна СТАРКО,
Полтавська обл.”

“Для мене рідна мова — зеленого кольору. Як квітуха зелень, що збагачує повітря киснем. Так і наша мова збагачується сама і збагачує нас новими словами. А ще я мрію про те, щоб у нашій мові з'явилися стрибаючі літери, котрі б знали своє місце. Пропустив букву або написав зайву, а вона тобі раз — і перескочила

ЯКОГО КОЛЬОРУ СЛОВА?

ТАЄМНИЧА, ЯК МРІЯ
ЦІКАВА, ЯК КАЗКА
ЯСКРАВА, ЯК ЗІРКА

на своє місце. Тоді б у мене не було помилок.

Андрій ПЕЛІПАКО,
Херсонська обл.”

“Рідна мова — синього кольору. Як і небо, вона — безмежний простір, невичерпне джерело слів.

Роман СЕРГІЄНКО,
Волинська обл.”

“Я гадаю: українське слово тому таке гарне, що воно, мабуть, зроблене із доброти. Якщо всі говоритимуть українською мовою, то в Україні пануватиме доброта.

Марина СКРУТА,
Запорізька обл.”

“Кожна людина розфарбовує мову своїми кольорами. Для мами — це колір улюбленої річки Інгулець. Для бабусі — колір теплого дощу, що поливає її врожай. Для дідуся — цвіт вишень у саду.

У майбутньому рідна мова буде таємничою, як мрія. Цікавою, як казка. Прекрасною, як пісня. Яскравою, як зірка.

Ольга ПУРГІНА,
Дніпропетровська обл.”

Переможцями цього конкурсу стали Марина СКРУТА із Запорізької області та Ольга ПУРГІНА з Дніпропетровської області. Вони нагороджуються книгами.

А наступне завдання таке: пофантазуйте і напишіть у своїх листах до редакції, якого кольору слова “сміх”, “сльоза”.

МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС

Кожна сторінка рубрики “Наш скарб — рідна мова” допоможе тобі і твоїм друзям, барвінчатко, підготуватися до Міжнародного дитячого конкурсу знавців української мови. Лише за знання рідної мови в ньому можна отримати грошові призи.

АКАДЕМІК З ГРАВІРУВАННЯ

Кросворд

Якщо ти, барвінчатко, впишеш у клітинки кросворду слова, яких не вистачає у назвах українських народних казок, то у виділених клітинках прочитаєш прізвище українського письменника, якому було присвоєно звання академіка з гравірування.

1. лиха.
2. . . . -райце.
3. -жаба.
4. Кривенька
5. Цар
6. . . . Коцький.
7. Залізний
8. Мамарига.

РІДНА МОВА — НАШ СКАРБ

73

“Українська мова — мова держави”

УПЕРШЕ в "Барвінку" і лише для барвінчат

УПЕРШЕ барвінчата зможуть взяти участь у новому міжнародному інтернет-проекті "Що ти знаєш про свій рід, Україну та її мову?". Електронного листа з таким запитанням-завданням надіслано до українських шкіл Австралії, Аргентини, Бразилії, Канади, США та інших країн. Відповіді твоїх ровесників друкуватимуться у журналі наступного року. Кращої нагоди познайомитися з ними — не знайти. І не переживай, що не маєш комп'ютера та інтернету, — свої листи надсилатимеш редакції, а ми вже їх електронною поштою — адресату.

Детальніше про все дізнаєшся у перших номерах 2002 року. Звісно, якщо передплатуватимеш журнал. Можливо, у тебе зав'яжеться дружба на довгі роки з юним американцем чи канадцем українського роду. Адже недарма кажуть: "Молодого українського цвіту — по всьому світу".

УПЕРШЕ дитячий журнал взяв участь у підготовці шкільних посібників "Учись бути здоровим" для 1-го класу та "Валеологія" для 3(4)-го класу. Багатьом барвінчатам зі стажем знайомі їхні обкладинки. А незабаром вийдуть друком два нових підручники "Основи безпеки життєдіяльності" для 5-го і 6-го класів.

Звісно, ви здогадалися, який це журнал. Кажуть, що таке під силу лише "Барвінку".

УПЕРШЕ в Україні буде випущено ювілейну поштову марку з нагоди 75-річчя журналу "Барвінок". Адже це було найулюбленіше видання не лише твоїх батьків, а й бабусь та дідусів. Отож, юні філателісти, ви матимете в своїй колекції унікальну марку і збережете її для своїх онуків.

1

2

3

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

е натішаться Дід і Баба Жевжиком. Баба аж помолодшала, ходить павою, співає. Та й Дід вуса весь час підкручує, мугикає щось. Правда, чогось часто спотикатися по-

чали, падати — від позитивних емоцій, мабуть: От якось поралася Баба коло печі, наспівуючи:

— *Я тепер вже не журюся,
Я тепер завжди сміюся!
Бо нарешті сина маю.
Тож танцюю і співаю!*

Рипнули двері — Дід у хату зайшов. Об поріг перечепився — і геп на підлогу, аж долонями ляснув.

— Ой, лишенько! — сплеснула руками Баба.

— Ти не забився, любий?

— Ти диви, якою лагідною стала, — усміхнувся Дід, — хоч до рани прикладай! Раніше б мені чортів на голову наснала, а тепер, бач, "любий"!

— Бо тепер я інша стала, лаятися перестала, — усміхнулася й Баба. — Більш сваритися не буду, всі лихі слова забуду.

— Ах ти ж, моя дороженька! — обійняв Дід Бабу і поцілував.

Аж тут Жевжик вбігає — розгублений, схвильований:

— Ой! Сховайте мене під піч швидше!

— Що таке? — сполошилася Баба.

— Не питайте, а ховайте! І йому не віддавайте! — вигукнув Жевжик.

— Кому? — розвів руками Дід.

— Потім розкажу! — І Жевжик притьмом — під піч.

— Мабуть, з того африканського інтернату! — сказала Баба Дідові.

— Не віддамо! — рішуче мовив Дід.

КАЗКА*

Всеволод
НЕСТАЙКО

*Продовження. Початок у № 9.

Тільки Баба встигла заставити підпиччя засліпкою, як у двері хтось — тук-тук-тук!.. Розчинилися двері, і через поріг переступив дивний незнайомиць — у довгій, до п'ят, свитці, у високій шапці, шия до самісінького носа шарфом замотана, хоч і літо надворі...

— Здрастуйте вам у хаті! — привітався незнайомиць.

— Доброго дня! — чемно відповіла Баба.

— Здоровенькі були! — відказав Дід.

— Ой! Ой! — зненацька скрикнув незнайомиць, схопився за поперек і зігнувся у три погібелі.

— Що це з вами? — співчутливо спитала Баба. — Радикаліт, чи що?

— Нічого-нічого! — невдоволено буркотнув незнайомиць і знову: — Ой! Ой!

— Та що таке? — забідкалася Баба. — Присядьте сюди на ослін. Я вам подушечку підмощу.

— Ні-ні!.. — вже сердито проказав незнайомиць. — Не розчулюйте мене!

— Та не можу я спокійно дивитися, як хтось мучиться. Сідайте!

— Та кажу ж — не треба! Не можна мене розчулювати! Силу я від цього втрачаю!

— Яку силу? — не зрозуміла Баба. — Ви, пробачте, хто такий?

— Луциперій Іванович! — поважно сказав незнайомиць.

— Лу-ци-пе-рій? — перепитала Баба.

— Ім'я якесь дивне.

— Ще б пак! — сказав Луциперій Іванович (ми тепер теж так його називатимемо). — Скажіть, а до вас не прибудилося руде чортеня?

Дід і Баба перезирнулися.

— Н-ні-і, — сказала Баба.

— А що таке?

— Якщо прибудився, то це дуже небезпечно!

— суворо мовив Лу-

циперій Іванович.

— Чого? — спитала Баба.

— Бо я бачу, ви дуже жаліслива, а його не можна розчулювати. — Дивина якась! — розвела руками Баба. — І вас розчулювати не можна, і його...

— Як ви такі нетямущі, — скривився Луциперій Іванович, — то доведеться прямим відкритим текстом... Бо він — чортеня!

— Це ви у переносному значенні? — закліпала очима Баба.

— У прямому-прямісінькому! Справжнє чортеня, з різками.

— Та що ви таке кажете?! — обурилася Баба. — Хіба чортенята бувають руді? Вони ж усі чорні!

— Справді, чортенята, як правило, чорні, — погодився Луциперій Іванович. — Але з кожного правила бувають винятки. Ви це, мабуть, ще в школі проходили.

— А чого ви його шукаєте? — не здавалась Баба.

— Бо він, сатана, втік!

— Чому?

— Бо характер паршивий. Неслух, розбишака він. Таке у пеклі виробляв, що ні в казці сказати, ні пером описати. Казани з грішниками перевертав, полум'я під грішниками гасив (жалів їх, бач!), диму на всю територію напускав — не продихнути!..

— І його за це карали? — тихо спитала Баба.

— Та хто його там карав? Він усіх карав!

— Щось ви не те балакаєте. Не вірю я вам! Чого він утік? Бо ви до нього погано ставилися. Від доброго ставлення ніхто не тікає.

— Та ставилися до нього і-де-аль-но! Це він погано до всіх ставився.

— Не вірю! — вперлася Баба.

— Та що я тут з вами балакаю?! —

МІЙ
СІК

роздратувався Луциперій Іванович. — Як нема його у вас, то й нема! Піду далі шукати! — І, грюкнувши дверима, він вийшов з хати.

Дід і Баба стривожено презирнулися.

— Невже правда? — тихо спитала Баба. Дід мовчки знизав плечима.

— Вилазь, Жевжику! — відставила заслінку Баба.

Жевжик виліз, скуйовджений і розгублений.

— Ти все чув, — сказав Дід. — Це правда?

Жевжик зітхнув:

— Правда!..

Запала хвилинка мовчанка.

— А я так раділа! — схлипнула Баба.

— Що ж, пробачте! — похилив голову Жевжик. — Ви були до мене дуже добрі!.. До мене ніхто ніколи так ніжно не ставився. І я не посмів сказати... — Жевжик знову зітхнув. — Простіть і прощайте!..

І Жевжик зник — наче його й не було...

Знову запала мовчанка.

— А я, дурна, повірила... своєму щастю... Так раділа! — І Баба заплакала.

— Це я... я винен! Пробач! — вдарив себе в груди Дід. — Я привів його в хату!

— Ні! Це я винна! — крізь сльози ска-

зала Баба. — Чортихалася весь час. От і дочортихалася! Через мене й наслано на нас. Думала, що то гулі в нього на голові, а то... ріжки!..

— Він мені здався таким симпатичним... Так усміхався щиро!.. — докинув Дід.

— А він таки симпатичний! — витерла сльози Баба. — І усмішка гарна, не зла. А як він на каstrулях грав! Як танцював кумедно!.. — Баба на мить замовкла. — Слухай!

Раз його вигнали звітти... фактично довели до того, що він утік, то, значить, він не зовсім пропащий. Значить, щось у нього в душі є! Грішників жалів!.. Вогонь під ними гасив, казани перевертав! І як він вибачався!.. Ніхто, каже, ніколи до мене так не ставився... Нащо ми його відпустили?! Він же знову став сиротою!.. Ми мусимо, мусимо його знайти й повернути!

— Твоя правда! — сказав Дід.

І Дід з Бабою вирушили на пошуки Жевжика.

(Далі буде)

Художник
В. ШИРЯЄВ

АГОВ, ВИКЛАДАЧІ КАЗКОЗНАВСТВА!

Ерудит-жарт-лото

Чи добре ти знаєш героїв улюблених казок? За допомогою тесту перевір свої знання і почуття гумору.

1. Чому у Колобка немає ніг:
а) з'їли звірі,
б) зітер на дискотеці,
в) у баби не вистачило борошна?

2. Хто такий крокодил Гена:
а) член партії зелених,
б) фанат гурту "Воплі Відоплясова",
в) друг Чебурашки?

3. Чому в Буратіно довгий ніс:
а) сунув його куди не слід,
б) придавили дверима,
в) часто казав неправду?

4. Карлсон використовує свій пропелер для того, щоб:
а) їсти варення на льоту,
б) підробляти вночі привидами,
в) літати додому на дах?

5. Чому Вінні-Пух такий товстий:
а) покусали бджоли,
б) сидить на дієті,
в) їсть багато меду?

6. Хто такий Телесик:
а) працівник хлібокомбінату,
б) перший космонавт України,
в) герой української народної казки?

7. Цибуліно — це:
а) представник молодіжної течії хіп-хопу,
б) італійський мафіозі,
в) борець із несправедливістю?

8. Що таке рукавичка:
а) предмет, який загубила Баба Яга,
б) назва хмарочосу,
в) місце, де зігралося багато звірів?

9. Хто такий Незнайко:
а) відомий музикант,
б) відомий художник,
в) ледачкуватий хлопець?

10. Котигоршко у нелегкому бою переміг:
а) хлопчика-мізинчика,
б) Кота в чоботях,
в) Змія-Горинича?

Усі правильні відповіді сховалися під літерою **в**. Якщо у тебе 9 правильних відповідей, то добре знаєш казки і навіть можеш викладати казкознавство у школі.

Якщо ж ти вибрав більше відповідей під літерою **а**, то ти не знаєш найвідоміших казок. Негайно сідай і перечитай їх усі.

Серед твоїх відповідей переважають позначені літерою **б**? Можеш не сумніватися — з почуттям гумору в тебе все о'кей.

МАЙДАН ПУСТУНІВ

МИКОЛА СИНГАЇВСЬКИЙ ЯКБИ

Якби пшоно, якби сіль,
То зварила б я кисіль.
Якби снігу та дощу,
То зварила б я борщу.
Якби трохи простокваші,
То зварила б горщик каші.
Якби яблука та сушки,
Наварила б з перцем юшки.

Якби гречка та овес,
Наварила б я чудес.
От би вийшла смакота...
Це вам справа непроста.

УЗВІЗ КМІТЛИВИХ

Що усі люди на
Землі роблять
одночасно?

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ, вміщені у № 9

Горобчиха.
Ні, бо не вміє говорити.
Літера У.

ВУЛИЦЯ РОЗУМНИКІВ

Що стає більшим,
якщо його постави-
ти догори ногами?

ПРОВУЛОК ЗАГАДКОВИЙ

ЛЕОНІД КУЛІШ-ЗИНЬКІВ

* * *

Погожим деньочком
Ростуть під пеньочком.
Мають довгі ніжки,
Та не ходять пішки.

Ім'я, прізвище, по батькові

Адреса

Вік

Скільки років вмієш "Барвінок"

ПОДАРУНОК УБОЛІВАЛЬНИКУ

Напевне, у багатьох із вас, дівчатка, є брати чи друзі-хлопчики — фанатичні прихильники футболу. Спробуйте власними руками виготовити їм класний подарунок.

Найперше з'ясуйте, за яку команду вони вболівають. Авжеж, за збірну України. І за київське "Динамо"? Тоді маєте приготувати два клубки вовни: синього (голубого) і жовтого кольорів. Спиці мають бути втричі товщими за нитку. Плетимемо шарф. Наберіть 30—40 петель (щоб ширина шарфа була достатньою) нитками синього кольору і пров'яжіть 10 рядів резинкою 1x1 (1 лицьова петля, 1 виворітна). Затим посередині шарфа починайте виконувати узор — тризуб нитками жовтого кольору. Цю частину шарфа плетіть панчішною в'язкою (з лицьового боку — всі лицьові петлі, з виворітного — всі виворітні). Хто не вміє вив'язувати узор нитками двох кольорів, той може просто вишити його хрестиком на готовому шарфі. Але не забудьте виплести "латочку" панчішною в'язкою під вишивку.

Із середини шарфа переходьте на нитки жовтого кольору і плетіть ними резинкою 1x1 аж до того місця, де на синій частині розміщено узор. А потім на жовтому тлі починайте вив'язувати нитками синього кольору літеру Д. Але виконуйте узор згори донизу, щоб він не вийшов перевернутим. Звісно, цю частину шарфа теж слід плести панчішною в'язкою.

І можна дарувати. У такій обнові навіть узимку брат ні на мить не забуватиме про своє захоплення — футбол.

Ім'я, прізвище, по батькові

Адреса

Вік

Скільки років вмієш "Барвінок"

ВИБРАНО СЕРІЯ
БАБУСІНА СКАРИГА

ПОМІРКУЙ

професія			транспорт			рослина			планета					
трясовина			мапа			родина			собака			подорож		

СЕКРЕТ ГНОМА

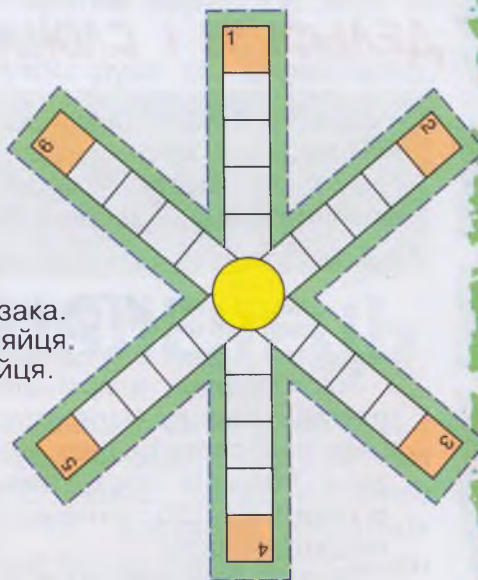

Дзень-дзелень! Я, гном Дзвінко, скликаю всіх барвінчат на останній урок гномівської мови. Шукайте ще одне зайве слово в котромусь із матеріалів цього номера журналу і мерщій надсилайте мені все прочитане речення. Не забудьте: серед тих, хто дізнається мій секрет, ми з моїм другом Барвінком розіграємо 10 призів, у тому числі й фотоапарат. І ви такі, як я, станете, якщо і в наступному році "Барвінок" читатимете.

ОКРАЄЦЬ СУХОГО ХЛІБА

Хто розгадає крутиголовку, той у виділених клітинках прочитає, як ще називають окраєць сухого хліба.

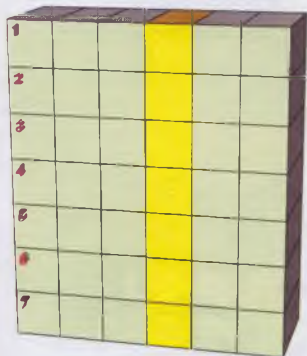
1. Житло.
2. Свійська тварина.
3. Напій із сушених фруктів.
4. Зброя козака.
5. Страва з яєця.
6. Родич зайця.

"ПТАШКА БОГОРОДИЦІ"

Кросворд

Родина цих жуків налічує понад 3000 видів. Більшість із них — хижак, лише деякі рослиноїдні. Проте всюди їх люблять. Протягом багатьох століть вони навіть вважалися священними. У США їх розводять на спеціальних фермах. Англійці називають жука "пташкою Богородиці", французи — "божим звіром". А як його називаємо ми — прочитає у виділених клітинках той, хто розгадає кросворд.

1. Те, що робить одяг гладеньким.
2. Частина штанів.
3. Незатінене місце, що освітлюється і обігривається сонцем.
4. Дерево з білою корою.
5. Мама курчат.
6. Чорнильна пляма.
7. Дитя свині.

БАРВІНЧАТКО!

Будь ласка, відповіді на конкурси цього номера пиши на окремих аркушах і на кожному зазначай свої ім'я, прізвище та адресу. Так у тебе буде більше можливостей виграти у котромусь із конкурсів.

ПЕРШОКЛАСНИК-ЧЕМПІОН

Ось і закінчується, наймолодші читачі, наш конкурс. Маєте знайти останнє слово, яке сховалося у крутиголовці. А його складіть із позначених цифрами літер намальованих предметів. Залишилося віднайти слова, вкажіть дату свого народження (у конкурсі можуть брати участь лише першокласники) і надішліть до редакції. Серед тих, хто упорається із завданням, розігруватиметься 25 іграшок.

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ, вміщені у № 9

Найотруйніший павук. Каракурт. Барвінок. Кросворд.

По горизонталі: 1. Квас. 2. Орел. 4. Кінь. 5. Вода. 7. Небо. 8. Ля. 9. Осел. 11. Липа. 12. Парк. 14. Ліс. 16. Арфа. 20. Тиша. 21. Пума. 23. Кріт. 26. Акт. По вертикалі: 1. Колобок. 3. Ліль. 5. В'язниця. 6. Акробат. 9. Оболонь. 10. Лупа. 12. Публіка. 13. Крос. 15. Сова. 17. Циркуль. 18. Диктант. 19. Товариш. 21. Пірижок. 22. Алфавіт. 24. Караван. 25. Міст. 26. Трон.

твій учитель про "БАРВІНОК"

"Мої учні відповідь на уроці часто починають словами "А я прочитала в "Барвінку"...". Журнал покращує пам'ять, підвищує ерудицію.
Т. В. МИХАСЮК,
м. Рівне".

МЕТЕЛИК З ОДИНИЦЯМИ

Американський фотограф К. Санвед був вражений, коли побачив метелика з одиницями на крильцях. У його колекції є знімки найрідкісніших метеликів, але з цифрами зустрів уперше. Це захопило його. І відтоді почав шукати метеликів із цифрами і літерами. На крильцях комах, яких він фотографував упродовж 15 років, є майже увесь латинський алфавіт, багато грецьких літер, цифри від нуля до дев'яти і навіть розділові знаки.

ДЕЛЬФІНИ І СЛОНИ — НАЙРОЗУМНІШІ

Зоологи склали шкалу розумового розвитку живих істот, які є на Землі. Звісно, перше місце у ній посіли люди. На другому місці — дельфіни, третьому — слони, четвертому — мавпи, п'ятому — зебри, шостому — лисиці...

ХТО І ЯК РОСТЕ

Зріст людини, як правило, залежить від спадковості роду, племені, народу. Наприклад, чоловіки племені ватузі і масаї (Африка) сягають двох метрів — для них це нормальний зріст. Там же в Африці живе плем'я пігмеїв, які мають зріст всього 130—150 сантиметрів. Вони не ліліпути, просто люди низького зросту.

Людина зазвичай досягає свого максимального зросту в 35—40 років. А потім починає "рости вниз" — кожні 10 років втрачаючи 1,2 сантиметра. Відбувається це тому, що зневоднюються хрящі в суглобах і хребті.

ЛОТОС — ЦЕ 1000

Перші цифри вигадали єгиптяни. У них були спеціальні знаки для великих чисел. Наприклад, малюнок лотоса означав 1000. Бо на річці Ніл цих квітів було тисячі. А зображення пуголовка — це 100 000. Навесні їх у річці з'являлося так багато, як одиниць у ста тисячах.

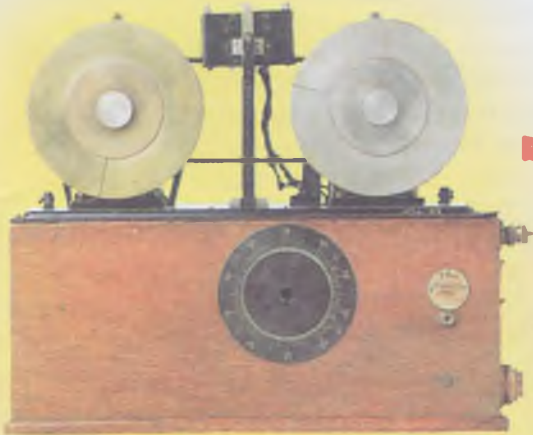
ХОЧЕШ — ВІР, А НІ — ТО ПЕРЕВІР...

- Найвище з хижаків стрибає пума — до 4 метрів.
- Спалах блискавки триває 0,001 секунди.
- Пір'я тропічного птаха турако линяє під час дощу.
- Комарі частіше кусають тих, у кого світле чи руде волосся.
- Ряска очищає водойми.
- Короп може прожити 100 і більше років.
- У Китаї росте сільне дерево.

не кажи, барвінчатко, що це не так. Бо в усіх листах, що надходять до редакції, є слова: "Я люблю слухати музику". Тобто телеграфон — і твій, і більшої барвінчат улюбленець. Гарзд, досить таємниць. Ти зараз сам усе зрозумієш.

У далекому 1898 році данський учений Вольдемар Поульсен винайшов телеграфон — перший пристрій з родини магнітофонів. Ти заусміхався, бо просто

не знав, що телеграфон — прадідусь магнітофона. Але звук тоді записувався не на таку тонку стрічку, яка нині у твоїй касеті, а на дріт. Авжеж, це було незручно. Згодом дріт замінили сталеву стрічкою. Але котушка з такою стрічкою виявилася і великою, і важкою. Щоб розкрутити її, потрібен був потужний двигун. Тобто якби телеграфон поставити поряд із сучасним магнітофоном чи плеєром, то виглядав би він велетнем. Одне слово, не сподобався він тодішнім меломанам.

Популярним магнітофон став тоді, коли німецький винахідник Пфеймер створив новий звуконосій. Не лякайся цього розумного слова — йдеться лише про магнітну стрічку. Сталеву він замінив на паперову, вкриту шаром порошкового

металу. Така стрічка легко намагнічувалася і розмагнічувалася, її можна було різати і склеювати. Ще пізніше паперову стрічку замінили пластиковою. Але незмінним залишився принцип запису. Пісня "ВВ" чи композиція "Океану Ельзи" — це магнітний узор на стрічці. Тож найголовніші в магнітофоні не колонки чи навушники, а магнітні головки. Магнітні головки — це електромагніти. Один із них записує пісню — "малює" магнітний узор на стрічці, а другий відтворює звук — "озвучує" той узор.

Звичним рухом руки ти, барвінчатко, натискуєш кнопку магнітофона чи плеєра

ТЕЛЕГРАФОН — ТВІЙ УЛЮБЛЕНЕЦЬ

і слухаєш улюблені мелодії. І не замислюєшся над тим, яке диво маєш. Адже магнітна стрічка протягом багатьох років може зберігати голоси артистів. І не лише артистів. У вашій родині є сімейна касета? Якщо ні, то неодмінно заведи таку. І щороку записуй на неї голоси членів родини. Матимеш "прекрасну мелодію" родинного

життя: це ти розповідаєш віршик у першому класі, це перші слова молодшої сестрички, а в мамі і сьогодні такий же ніжний голос, як і п'ять років тому, проспівану бабусею колискову пісню почувуть і твої діти...

Ось таке диво подарував тобі прадідусь магнітофона — телеграфон.

"Барвінок" іде в ногу з часом. Це цікавий, корисний, дотепний, багатий на інформацію журнал. Я в захваті від усіх матеріалів, всіх без винятку! Без "Барвінку" ми, вчителі, як без рук.

В. І. ОСАДЧА,
Миколаївська обл."

твій
учитель
про
"БАРВІНОК"

ЩЕ ПОЧАЄТЬСЯ КОЛИСЯ

21

ЩЕ

Риб-привіт, барвінчата! Ні, не на риболовлю я вас сьогодні запрошую. А до акваріума, познайомитися з його мешканцями. Адже я знаю, що багато з вас мріють мати удома шматочок моря з гупі, неонами, сомиками, золотими рибками...

З чого почати?

З обіцянки мамі й татові, що за рибками ти доглядатимеш сам.

Потім підготуй акваріум. Спочатку це може бути звичайна трилітрова бан-

ка. А коли вже станеш досвідченим риболобом, тоді можеш просити батьків і про більший акваріум.

На дно треба покласти шар каменів, затим шар гальки, крупного піску, дрібного піску. Їх треба ретельно почистити, вимити, пісок прожарити на сковороді, а камені ошпарити окропом. Грунт виклади так, щоб утворився невеликий нахил. Тепер саді рослини. Які саме — це залежить від того, які рибки у тебе житимуть. Вони є холодноводні, тобто такі, що

що виходить на схід, — буде вдосталь світла протягом дня. А біля південного вікна від пекучого сонячного проміння рибки можуть перегрітися. Освітлюватися акваріум має 12—14 годин на добу, тому в осінні і зимові дні маєш додатково освітлювати його лампою.

Годувати рибок треба двічі на день. Вранці дай небагато їжі, а ввечері дай стільки, скільки вони можуть з'їсти за 3—5 хвилин. Не пере-

ПРИПЛИНЬ ДО МЕНЕ, РИБКО!

люблять жити у воді, температура якої 4—20°. Це карасі, американські сомики, в'юни, золоті рибки. А тепловодні барбуси, гурами, скалярії, неони, гупі люблять воду 20—30 градусів.

Коли посадив рослини, наливай воду. Якщо береш її з-під крана, то вона спершу має відстоятися протягом доби. Хлорована вода — отрута і для рибок, і для рослин. Акваріум з наливою водою має постояти ще тиждень, і лише після цього можна запускати рибок.

Найкраще акваріум поставити біля вікна,

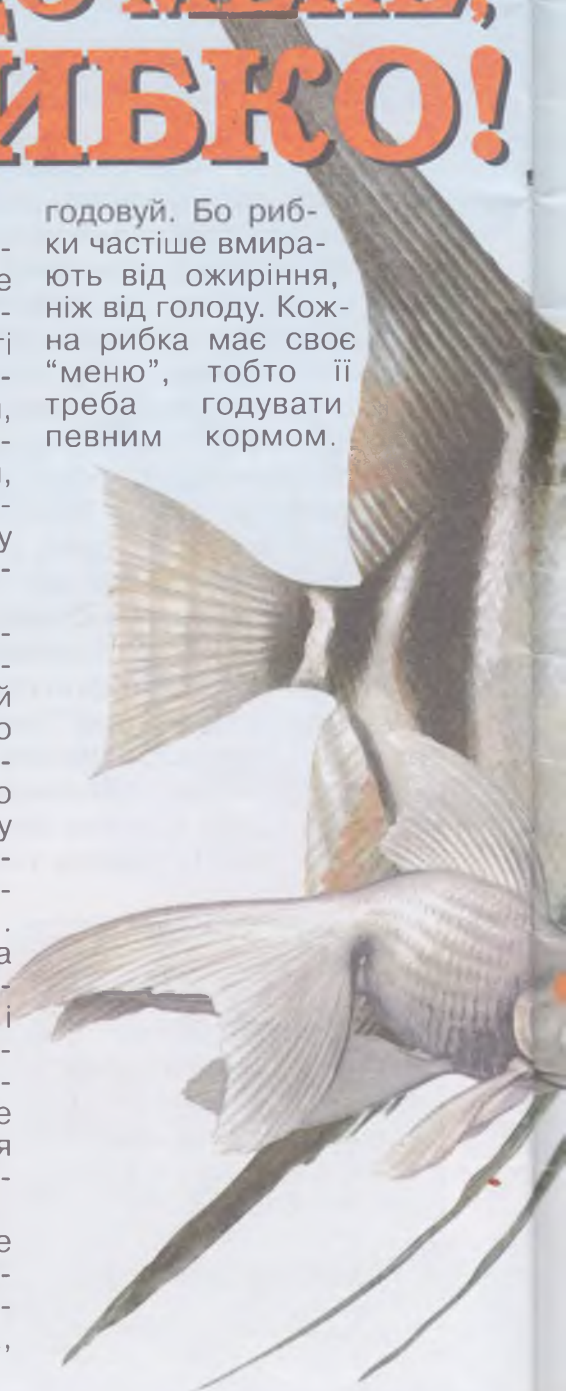
годувай. Бо рибки частіше вмирають від ожиріння, ніж від голоду. Кожна рибка має своє "меню", тобто її треба годувати певним кормом.

МОЯ

22

БАЛКАНА

І не забувай щотижня видаляти бруд зі скла, доливати чи замінювати четверту частину води в акваріумі.

І лише набувши певного досвіду, можеш просити батьків про великий акваріум і поселити в ньому різних рибок. До речі, їх є понад 300 видів.

Та, напевне, ти вже давно мрієш про золоту рибку. У Європі про неї дізналися лише у XVII столітті. Це була дивовижа, яку дарували тільки царям. А прадідусем золотої рибки був карась оранжевого кольору. Всього налічується 126 різновидів золотої рибки. Для виведення одного потрібно 12 років.

Утримувати золотих рибок нескладно. Їдять живий корм (мотиль, дафнія, земляний черв'як), рослинний (салата, ряска), крихти хліба і круто зварені каші. Якщо температура води не перевищує 22 градусів, можна годувати лише один раз вранці. Зате яка насолода спостерігати за ними. Ось пливе телескоп — наче казковий дракон. Оранду японці вважають найкрасивішою поміж золотих рибок, а китайці називають її лев'ячою головою. А як не замилуватися дивовижним вуалехвостом!

Якщо ти в один і той же час годуватимеш рибок, вони самі підпливатимуть до місця годування. Вони звикнуть до твоєї руки і пливтимуть за нею.

Коли я дивлюся на рибок, то, яким би роздратованим не був, завжди заспокоююся і забуваю про неприємності. І тобі, барвінчатко, рибки допомагатимуть заспокоїтися. Частіше спостерігай за ними — і відчуватимеш себе частинкою природи, дослідником морського світу.

Розповідь приятеля і захисника золотих рибок БАЛАКУЧОГО МОТІ записав МИХАЙЛО ПРУДНИК.

КОСА — ДІВОЧА КРАСА

Що таке коса? Скажете, звичайнісінький пучок волосся? А ось і ні. Німецькі вчені встановили закономірність: косаті дівчата набагато краще вчать у школі, аніж безкосі. І здоров'я у них ліпше. Бо коса — антена. І не музику вона ловить, а космічну енергію. Чим довша коса, тим більше енергії вона черпає, а значить, забезпечує краще здоров'я і кращі успіхи у всьому. З довгого волосся і зачіски виходять найкрасивіші. Недарма актриси плакають своє волосся.

Звісно, з косою більше клопотів. Щоб вона була буйною, тугою, кваптеся не до магазину парфумів, а... на город, поле. Природа подарує вашим косам цілющі рослини. Чудово зміцнить їх відвар кореня однорічного лопуха. Або нарвіть кропиви і шишок хмелю, посушіть, змішайте порівну. Візьміть пригорщу зілля, прокип'ятіть 3—5 хвилин у п'яти літрах води. Хай настоїться годину. Ополіскуйте цим відваром волосся після миття — раз-двічі на тиждень.

Не викидайте цибулиння — воно не лише зміцнить вашу косу, а ще й надасть їй золотавого блиску, пухнастості. А напар з ромашки-рум'янця зробить ваше волосся білявим, на заздрість усім модницям. Навари з чебрецю, підбілу позбавлять ваше волосся лупи, воно не сіктиметься. А про любисток годі говорити — і цілющий, і пахне краще за будь-який дорогий шампунь.

Коса — дівоча краса. Дбайте про неї змалку.

Зільник Іван ПРОСЯНИК

БАВЕНКОВА АНІСЬКА

23

★ ЗОРЯНИЙ КЛУБ ★

АНКЕТА "БАРВІНКУ"

Сценічне ім'я: Земфіра.

Справжнє ім'я: Земфіра Рамазанова.

Дата народження: 26 серпня 1976 року.

Місце народження: м. Уфа, Росія.

Знак гороскопу: Діва.

Мати: башкирка.

Батько: татарин.

Захоплення у дитинстві: музика й баскетбол.

Музична освіта: Уфимське училище мистецтв.

Музична спеціальність: естрадна співачка, викладач сольфеджіо, хормейстер, композитор.

Перший досвід роботи:

ді-джей на радіостанції "Європа-плюс Уфа".

Творчі здобутки: "хедлайнер" фестивалю "Нашествие" (1999 р.), перемога в чотирьох номінаціях журналу "ОМ", державна (Республіки Башкирія) молодіжна премія в галузі культури імені Шайхзади Бабица, участь у фестивалі "КІНОпроби", присвяченому пам'яті Віктора Цоя.

Найвідоміші хіти: "Ариведерчи", "Хочешь", "Спид", "Почему", "Искала".

Альбоми: "Земфіра", "Прости меня, моя любовь".

ЗЕМФІРА

ISSN 0132-5930

Оцифровано на замовлення проекту "Перший" у 2020 р.